

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Κατά την κοινωνικοποίηση, συντελείται η διαδικασία ταύτισης του βιολογικού μας φύλου με το κοινωνικό.

➤ Τι είναι “κοινωνικοποίηση”; Είναι η διαδικασία με την οποία τα άτομα ως μέλη μιας κοινωνίας μαθαίνουν τις κοινωνικές αξίες και τους κοινωνικούς κανόνες της συγκεκριμένης κοινωνίας. Είναι ο τρόπος με τον οποίον το άτομο ενσωματώνεται στην κοινωνία του κι εντάσσεται στην κουλτούρα του. Μέσω της κοινωνικοποίησης, το κάθε άτομο αποκτά την κοινωνική κληρονομιά που του μεταβιβάζεται.

➤ Γιατί είναι τόσο σημαντική διαδικασία;

- (1) Γιατί εξασφαλίζει την ομαλή ένταξη του κάθε ατόμου στην κοινωνία. Το κάθε άτομο μαθαίνει να συμπεριφέρεται σε κάθε περίπτωση ανάλογα με την κοινωνική του θέση.
- (2) Γιατί διατηρεί την κοινωνική συνοχή και την ομαλή (εύρυθμη) λειτουργία της κάθε κοινωνίας (του ισχύοντος δηλ. κοινωνικού συστήματος).

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ;

Ποιος ή ποιοι κοινωνικοποιούν και έχουν αναλάβει τη μετάδοση των στοιχείων της κουλτούρας;

Βασικοί Φορείς Κοινωνικοποίησης:

- (1) Οικογένεια
- (2) Σχολείο
- (3) Θρησκεία
- (4) Κράτος

Δευτερεύοντες Φορείς Κοινωνικοποίησης:

- (1) Μ.Μ.Ε.
- (2) Ομάδες συνομηλικών ή ομηλικών (= φίλοι)
- (3) Γείτονες
- (4) Εργασιακό περιβάλλον (συνάδελφοι, κτλ)

Υπάρχει μια σημαντική διαφορά ανάμεσα στους βασικούς και δευτερεύοντες φορείς κοινωνικοποίησης: Οι βασικοί φορείς έχουν σαν σκοπό τους τη μεθοδική και συστηματική μετάδοση αξιών, κανόνων, και γενικά όλων των στοιχείων της κυρίαρχης κουλτούρας (το σχολείο π.χ. αναλαμβάνει τον ρόλο της διαπαιδαγώγησης, ενώ σε παλαιότερες κοινωνίες, υπήρχε ο θεσμός της *μαθητείας*), ενώ οι δευτερεύοντες φορείς απλώς μεταδίδουν μηνύματα και επιβάλλουν πρότυπα στα άτομα-μέλη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΥΛΟ

- ✚ Συστηματικές διαφορές στην ένδυση και στην κόμμωση από τη βρεφική ακόμη ηλικία
- ✚ Ήδη στα δυο τους χρόνια, τα παιδάκια έχουν μια μερική αντίληψη του τι είναι γένος (ξέρουν δηλαδή αν τα ίδια είναι αγόρια ή κορίτσια και μπορούν συνήθως να κατατάξουν και άλλα παιδάκια, όπως και ενήλικες στη μια ή στην άλλη κατηγορία)
- ✚ Αργότερα, τα παιχνίδια, τα παιδικά βιβλία και τα προγράμματα της τηλεόρασης τείνουν να υπογραμμίζουν τις διαφορές μεταξύ γυναικείων και ανδρικών χαρακτηριστικών

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΡΟΛΟΙ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Η κάθε κοινωνία έχει ένα σύνολο **άγραφων (άτυπων) κανόνων** που προσδιορίζουν πώς πρέπει να συμπεριφέρονται τα μέλη της κοινωνίας, δηλαδή **ποια είναι η κοινωνικά αναμενόμενη συμπεριφορά**. Διαφορετική είναι η αναμενόμενη συμπεριφορά ενός ηλικιωμένου και ενός νεαρού, ενός φτωχού κι ενός πλούσιου, ενός γιατρού κι ενός υδραυλικού, ενός άντρα και μιας γυναίκας.

Αντίστοιχα, διαφορετικές είναι οι κοινωνικές προσδοκίες για μια γυναίκα που ζει στην προοδευτική, φιλελεύθερη κοινωνία της Σουηδίας και για μια γυναίκα που ζει στη συντηρητική και φονταμενταλιστική Αίγυπτο.

Το περιεχόμενο του ρόλου είναι ακριβώς η “σωστή”, δηλαδή κοινωνικά αναμενόμενη συμπεριφορά. Επομένως, **οι κοινωνικές προσδοκίες αποτυπώνονται σε κοινωνικούς ρόλους**. Παραδοσιακά, η αναμενόμενη συμπεριφορά για τα κορίτσια και τις νεαρές κοπέλες ήταν να είναι υποχωρητικές, συναισθηματικές, παθητικές και εξαρτημένες. Τα κορίτσια ανατρέφονται ακόμη και σήμερα με την ιδέα ότι τα φυσικά τους ένστικτα θα τα οδηγήσουν στη μητρότητα και στην ανατροφή παιδιών. Αντίθετα, τα αγόρια κοινωνικοποιούνται μαθαίνοντας να είναι ανεξάρτητα, επιθετικά και πάντως να μη δείχνουν τα συναισθήματά τους. Η αυτονομία, ο έλεγχος, η επιρροή και η δύναμη είναι έννοιες ταυτόσημες με τον αντρικό παραδοσιακό ρόλο.

Πού βασίζεται η σεξουαλική κατανομή εργασίας; Επί αιώνες βασιζόταν στον **βιολογικό ντετερμινισμό**.

- Είναι “φυσιολογικό” για τις γυναίκες να είναι μητέρες.
- Ο “φυσικός” χώρος των γυναικών είναι το σπίτι τους.
- Οι γυναίκες είναι “από τη φύση τους” τρυφερές, υπάκουες, εξαρτώμενες.

Οι παραδοσιακοί ρόλοι ως μέσο κοινωνικού ελέγχου

Οι παραδοσιακοί ρόλοι καθλώνουν τις γυναίκες στην ιδιωτική σφαίρα (στην ανάπτυξη οικοκυρικής δραστηριότητας) και τις εμποδίζουν να αναπτύξουν δημόσια, δηλαδή πολιτική δράση. Τα μέλη μειονοτήτων έχουν μειωμένες προσδοκίες για απόκτηση κοινωνικής ισχύος και προνομίων κι έτσι ενισχύουν την προνομιακή θέση των κυρίαρχων ομάδων.